

مروری بر پاتنت‌های ثبت شده زعفران در ایران و جهان

عباس همتی کاخکی^{۱*}، علی محمد شریعتی مقدم^۲ سکینه سوختانلو^۳

^۱ استادیار بازنشسته موسسه علوم و صنایع غذایی، عضو هیئت مدیره جمعیت ایرانی علوم زعفران؛ A_Hematikakhi@yahoo.com

^۲ مدیر عامل شرکت نوین زعفران؛ novinsaffron.com

^۳ دانشجوی دکترای بیوتکنولوژی کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد؛ rahilyekta.67@gmail.com

چکیده

پژوهش‌های متعدد و مختلفی در حوزه‌ی زعفران در ایران و دیگر نقاط جهان صورت گرفته است. یکی از شیوه‌های کاربردی کردن پژوهش‌هایی که از ارزش علمی-کاربردی و اقتصادی بالایی برخوردار است، ثبت مالکیت معنوی یا پاتنت کردن آن‌هاست. با توجه به جایگاه کشور ایران و استان‌های خراسان رضوی و جنوبی در تولید و صادرات زعفران در سطح جهانی، در این مقاله با مراجعه به پایگاه داده‌ها، پاتنت‌های ثبت شده داخلی و خارجی در خصوص زعفران مورد بررسی و واکاوی قرار گرفته است. نتایج این بررسی نشان داد که تعداد پاتنت‌های ثبت شده در داخل کشور در خصوص موضوعات مختلف زعفران از ابتدا تا پایان سه ماهه اول ۱۳۹۷، معادل ۱۰۸ مورد بوده که بیش‌تر آن‌ها در حوزه‌ی محصولات و فرآورده‌های جدید از زعفران (۳۱٪)، طراحی و ساخت دستگاه جداسازی کلالة از سایر اجزاء گل و ضمائم آن (۲۱٪)، روش‌ها و فرایند استخراج و جداسازی اجزاء و ترکیبات موثره زعفران (۱۳٪) بوده است. همچنین در تعداد زیادی از پاتنت‌های ثبت شده بین‌المللی مشاهده شد که بیش‌ترین تعداد ثبت شده مربوط به محققین کشور چین و به دنبال آن ژاپن، آلمان، اسپانیا و کانادا بوده است.

کلمات کلیدی: انتقال فناوری، پاتنت، زعفران، مالکیت معنوی.

مقدمه

درک وضعیت و چشم‌انداز توسعه در محصولات مختلف و همچنین چگونگی تبدیل پیشرفت‌های علمی به نوآوری و فناوری به منظور بهره‌برداری کاربردی و خلق ثروت یکی از مسائل مورد توجه سیاستگذاران و برنامه‌ریزان آگاه و لازمه تعیین اولویت‌های علم و فناوری است.

زعفران از جمله محصولات کشاورزی است که نقش قابل توجهی در وضعیت معیشتی، اقتصادی و اجتماعی مناطق خشک و کم بارش کشور داشته و به لحاظ ارزش صادراتی و ارزآوری نیز دارای اهمیت است. تحقیقات و مطالعات مختلف و متعددی در مورد زعفران در ایران و دیگر نقاط جهان به منظور بهبود تولید، فرآوری و صادرات این محصول انجام گرفته است. در زنجیره ایده تا محصول، ثبت مالکیت معنوی و پاتنت کردن نتایج تحقیقات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

^۱ - عباس همتی کاخکی - A_Hematikakhi@yahoo.com